

Vliv věku a pohlaví na sledování vlastního Fcb profilu¹

Sociální sítě hrají velkou úlohu v současném světě. Stačí se projet například veřejnou dopravou a sledovat, kdo co dělá. Mnoho lidí bude se zaujetím držet v ruce mobilní telefon. Jednou z nejpoužívanějších sociálních sítí je Facebook. V období červenec-září roku 2019 bylo zaznamenáno 2,45 miliard aktivních uživatelů. Za aktivní uživatele jsou považováni lidé, kteří použili Facebook v posledních 30 dnech. Jen pro zajímavost, Facebook byl založen v roce 2004 studentem Harvardu, Markem Zuckerbergem a některými z jeho současníků. Tato služba byla ze začátku přístupna pouze studentům Harvardu, ale poté se rozšířila mezi regionální univerzity, vysokoškolské studenty a mezinárodní uživatele nad 13 let (Statista, 20

Pokud zapátráme v odborných kruzích, zjistíme, že výzkumníky téma sociálních sítí velmi zajímá. Výzkumy se týkají závislosti na sociálních sítích, vlivu sociálních sítí na vztahy, souvislosti se vznikem poruch příjmu potravy, vlastním sebehodnocením.

Závislost na Facebooku je termín vytvořený vědci. Je dáván do souvislosti s jedinci, kteří nadměrně používají Facebook za účelem změny nálady. Nadměrné užívání není možné zaměňovat se závislostí, pokud nejedná o nutkavou potřebu. Někteří lidé jsou nuceni trávit kvůli práci na Facebook či jiných sociálních sítích několik hodin denně a neznamená to, že by byli závislí (Ryan et al., 2014).

„Mobilní telefon dokáže zvýšit hladinu dopaminu, což je důvodem, proč lidé mají potřebu po něm sáhnout v případě, že jim přijde zpráva. Lidé mají zároveň potřebu vědět, co je nového. Toto nutkání vychází z evoluce, dříve lidé také museli vědět, co nejvíce informací o svém okolí, aby přežili. Proto mají lidé od přírody instinkt vyhledávat nové informace. Pokud se dozví něco nového, mozek aktivuje již zmíněný dopamin. Pokud vidí něco, co znají, například svůj dům, dopaminové buňky nereagují, ale v případě, že uvidí někoho, koho neznají, dopaminové buňky se zaktivují“ (Hansen, 2021, str.

Práce s daty za pomoci Manovy

Závislá proměnná

Míra sledování vlastního Fcb profilu

Nezávislé proměnné

Věk

Pohlaví

¹ Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese [HYPER//dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=109](https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=109)

Manova a Hottelingův test

V tomto cvičení se snažíme ověřit předpoklad, zda má věk a pohlaví vliv na sledování vlastního Fcb profilu. K testování použijeme Manovu, protože „MANOVA nám poskytne odpověď na otázku, jestli konkrétní regresor X nějak ovlivňuje chování skupiny proměnných Y“ (Dostál, nedatováno, str. 6)

K ověření hypotézy použijeme Hottelingův test pro dva faktory, protože se jedná o porovnání více než dvou skupin proměnných. Hotellingův T^2 test pak může určit, zda jsou rozdíly v míře sledování profilu mezi skupinami definovanými podle pohlaví a věku statisticky významné.

Výsledky testování

	Stupně volnosti (Pillai's Trace)	F-hodnota	p-hodnota
Pohlaví	0,103	2,020	0,160
Věk	0,685	27,262	<0,001
Celkové	0,762	27,370	<0,001

Jedná se o výsledky dvoufaktorové analýzy pomocí Helingerova testu, který slouží k testování interakce mezi dvěma faktory a také k testování jednotlivých faktorů.

V prvním sloupci tabulky jsou hodnoty Pillais Trace (stupně volnosti), což je míra efektu pro každý faktor. V druhém sloupci jsou F-hodnoty, které testují signifikanci efektu daného faktoru. V posledním sloupci jsou p-hodnoty, které udávají pravděpodobnost, že by byla F-hodnota dosažena náhodou při předpokladu, že efekt faktoru neexistuje. Pokud je p-hodnota menší než stanovená hladina významnosti (často 0,05), považuje se efekt za statisticky významný.

Pohlaví neprokázalo statisticky významný vliv vliv závislosti na sledování vlastního FCB profilu ($p = 0,160$). Na druhé straně věk byl statisticky významným prediktorem sledování vlastního FCB profilu ($p < 0,001$). Celkově byla Manova statisticky významná ($p < 0,001$), což naznačuje, že celkově věk a pohlaví mají významný vliv na sledování vlastního FCB profilu.

„MANOVA má o něco vyšší nároky na rozsah souboru než ANOVA. Testové statistiky, které MANOVA používá, jsou asymptotické a při malých rozsazích nemusí i vést k přesnému výsledku“ (Dostál, nedatováno, str. 8).

Soubor použitý k výpočtu Manovy je velmi malý. K potvrzení výsledků tohoto cvičení, které by měly opravdu vypovídající hodnotu o vlivu věku a pohlaví na míru sledování vlastního Fcb profilu, bychom potřebovali daleko větší soubor respondentů.

Použitá literatura:

Hansen, A. (2021). *Instamozek: stres, deprese a úzkosti zapříčiněné moderní dobou*. Praha: Portál

Dostál, D. (Nedatováno). *Vícerozměrné statistické metody v psychologii. Studijní opora pro rok 2016/17 k předmětům KMPDM a KMPDN*. Získáno 13. 5. 2023 z https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/soubory/skripta_mnohorozmerna_statistika.pdf

Roučka, V, Stávková, M., Hájková, S. (2019). *Test závislosti na sledování vlastního Fcb profilu*. Získáno dne 13. 5. 2023 z https://dostal.vyzkumpsychologie.cz/pmlab/zpravy/zprava0192_2.pdf

Ryan, T., Chester, A., Reece, J. et al. (2014). The uses and abuses of Facebook: a review of Facebook addiction. *J Behav Addict* 3(3):133–148. Získáno 13. 5. 2023 z: <https://ajp.psychiatryonline.org/doi/10.1176/appi.ajp-rj.2016.111203>

Statista (2019). *Number of monthly active Facebook users worldwide as of 3rd quarter 2019*. Získáno 13. 5. 2023 z: <https://www.statista.com/statistics/264810/number-of-monthly-active-facebook-users-worldwide/>